

Henkilökohtaisia avustajia koskeva valtakunnallinen työehtosopimus jatkuu toisella sopimuskaudella

Kuntien korjattava puutteet työehtosopimuksen soveltamisessa

Heta – Henkilökohtaisten Avustajien Työnantajien Liitto ry sekä Julkisten ja hyvinvointialojen liitto ry ovat todenneet, että henkilökohtaisten avustajien työehtosopimus jatkuu toisen sopimuskauden (1.4.2016 – 31.1.2017) ajan. Henkilökohtaista apua järjestettäessä työehtosopimuksen mukaiset korvaukset rinnastetaan vammaispalvelulain 8d § 1-kohdan mukaisiin lakisääteisiin maksuihin ja korvauksiin, jotka kunnan tulee korvata. Lähtökohtaisesti työnantaja vastaa siitä, että työntekijän palkka maksetaan työehtosopimuksen mukaisesti. Jos työnantajan kanssa on sovittu palkanlaskennan siirtämisestä kunnan järjestettäväksi, on myös kunnan vastuulla, että palkanmaksu tapahtuu oikeaan aikaan.

Heta-Liiton jäsenten työntekijöiden työsuhteissa noudatetaan edelleen samaa työehtosopimusta, johon on tehty muutama lisäys pykäliin 10 ja 12. Työehtosopimuksen 10 §:ään on lisätty soveltamisohje:

10 §: Soveltamisohje: Kokemuksiltaan oikeuttavia työskentelykuukausia laskettaessa huomioidaan myös vuosilomalain 7 §:ssä säädetty työssäolon veroiseksi ajaksi katsottavat ajanjaksot, joita työntekijän työsuhteisiin on sisällynyt. Työssäolon veroista aikaa on siis esimerkiksi työntekijän äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan, sairausloman tai lomautuksen aika vuosilomalain 7 § mukaisesti. Myös aikaisimmista henkilökohtaisen avustajan tai niihin verrattavista työsuhteista huomioidaan työssäolon veroinen aika.

Työehtosopimuksen 12 §:ään on lisätty kursivoitu kohta:

12 §: Vuosilomaedut määräytyvät vuosilomalain ja seuraavien määräysten mukaisesti.

1. Työntekijä ansaitsee vuosilomaa kultakin täydeltä lomamääräytymiskuukaudelta:

a) kaksi arkipäivää

b) kaksi ja puoli arkipäivää, jos

1. työsuhde on maaliskuun loppuun mennessä yhdenjaksoisesti jatkunut vähintään vuoden nykyisellä työnantajalla tai

2. työntekijä on maaliskuun loppuun mennessä työskennellyt henkilökohtaisena avustajana tai samankaltaisissa tehtävissä yhteensä kahden vuoden ajan viimeisen viiden vuoden aikana.

c) kolme arkipäivää, kun työsuhde on maaliskuun loppuun mennessä kestänyt vähintään 15 vuotta

Henkilön liittyessä Heta-Liittoon, tulee työehtosopimusta noudattaa liittymispäivästä lähtien. Tässä ei ole siis ”siirtymäaikaa”, vaan henkilökohtaiselle avustajalle voi syntyä kesken kuukauden esimerkiksi oikeus työehtosopimuksen mukaisiin työaika-korvauksiin.

Työehtosopimusta noudatetaan myös ensimmäisen sopimuskauden aikana tai sen jälkeen Heta-Liitosta eronneiden työnantajien työsuhteissa sopimuskauden loppuun (31.1.2017) saakka. Työntekijä on siis oikeutettu saamaan esimerkiksi työaika-korvauksia ja lomarahaa. Myös työehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset tulevat työntekijälle. Heta-Liitosta eronnut työnantaja ei voi työntekijänsä kanssa sopia työehtosopimuksen mukaisista työntekijän aseman heikennyksistä enää sen jälkeen, kun työnantajan jäsenyys Heta-Liitossa on päättynyt. Työnantaja ja työntekijä eivät siis voi sopia esimerkiksi matkan ajalle pidemmistä työvuoroista säännöllisestä työajasta poiketen.

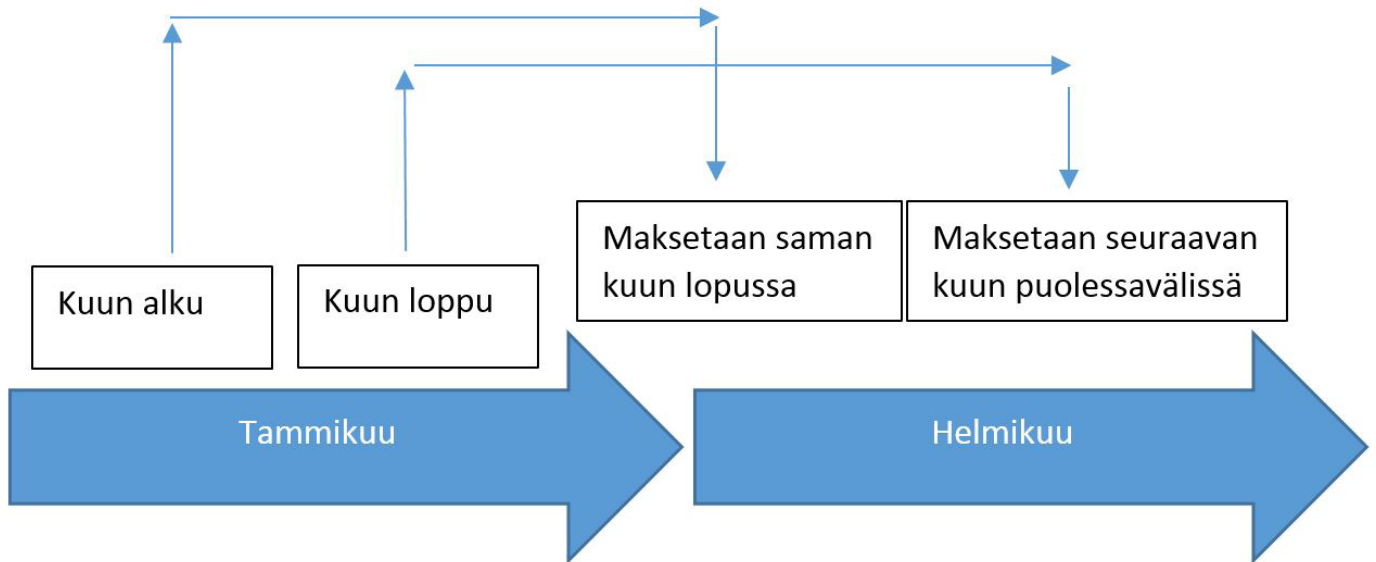
Palkanmaksun aikataulu työehtosopimuksen vastainen monessa kunnassa

Työnantaja vastaa palkan maksamisesta oikeaan aikaan. Työnantaja voi sopia kunnan kanssa palkanlaskennan ja maksamisen siirtämisestä kunnan palkanlaskennan tai tilitoimiston hoitettavaksi. Riippumatta palkanlaskijasta on vaikeavammaisen työnantajan ja hänen henkilökohtaisen avustajansa kannalta erittäin tärkeää, että tällaisessa järjestelyssä palkanmaksu toteutuu työehtosopimuksen ja lain edellyttämällä tavalla.

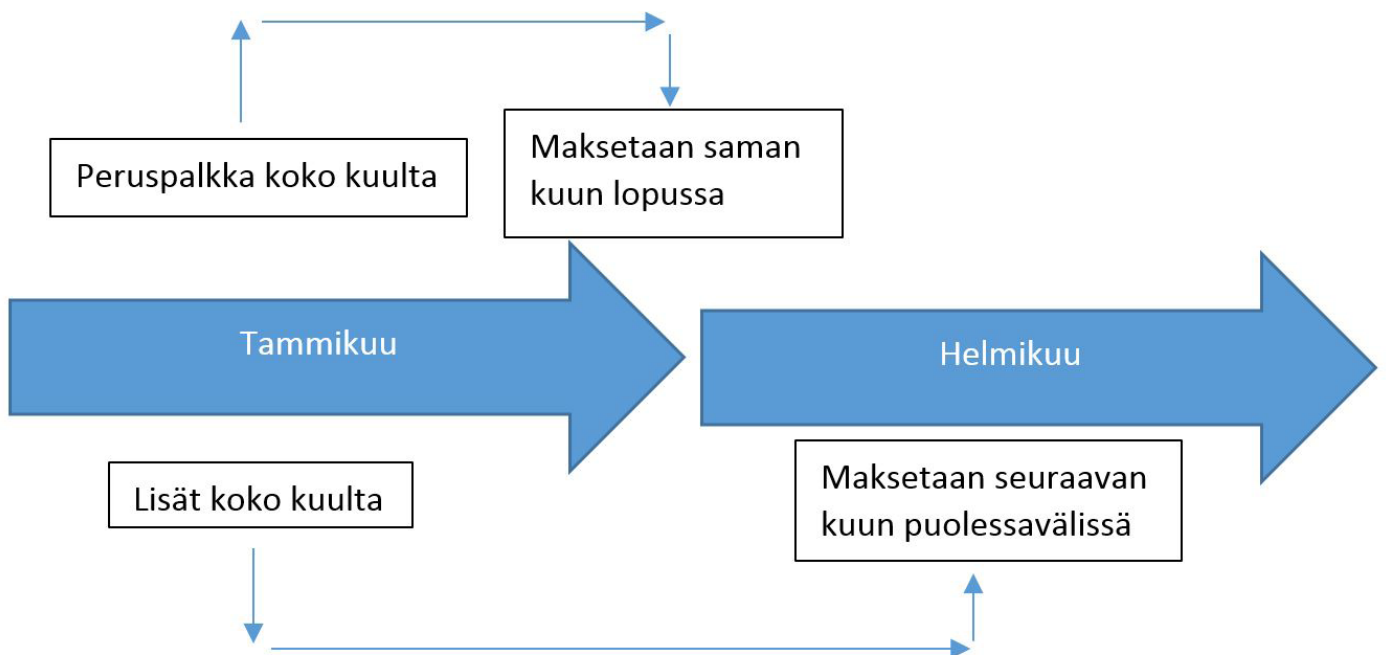
Heta-Liitto ja JHL katsovat, että kaikissa kunnissa tulisi varmistaa, että kunnan järjestämä palkkahallinto maksaa palkan työehtosopimuksen mukaisesti. Työehtosopimuksen 10 pykälässä

on sovittu palkanmaksuaikataulusta, jonka mukaisesti työntekijöiden palkka tulee maksaa. Tällä hetkellä huomattava osa kunnista maksaa henkilökohtaisten avustajien palkan toistuvasti liian myöhään ja työehtosopimuksen vastaisesti.

Henkilökohtaisten avustajien työehtosopimuksessa säädetään palkan maksamisesta. Palkka voidaan maksaa kaksi kertaa kuukaudessa tai kerran kuukaudessa. Kaksi kertaa kuukaudessa maksettaessa peruspalkka ja lisät kuukauden ensimmäiseltä puoliskolta maksetaan kuun lopussa ja kuun loppupuolen peruspalkka ja lisät seuraavan kuun puolessa välissä.

Kerran kuussa palkka voidaan maksaa vain, jos työntekijällä on täysi työaika tai työaika on muutoin säännöllinen. Tällöin peruspalkka maksetaan saman kuun lopussa ja lisät seuraavan kuun puolessa välissä.

Kerran kuussa maksettava palkka maksetaan siis saman kuun lopussa. Jos työntekijän työaika vaihtelee, ei palkkaa voida maksaa kerran kuukaudessa, koska peruspalkkaa ei voida kuun lopussa tietää ja myöhempi maksaminen ei ole mahdollista. Kerran kuussa maksettava palkka saadaan, kun työntekijän viikoittainen tuntiaika kerrotaan luvulla 4,35 eli kuukauden keskimääräisellä viikko-

määrällä. Jos työntekijän työaika on sovittu kuukausittaiseksi, saadaan kerran kuussa maksettava palkka kertomalla tämä tuntimäärä tuntipalkalla. Riippumatta siitä, maksetaanko palkka kerran vai kahdesti kuukaudessa, on palkanmaksupäivän oltava aina sama. Se ei siis saa vaihdella muutoin kuin jos sovittu maksupäivä osuu esimerkiksi viikonlopulle. Tällöin palkka on maksettava sovittua päivää edeltävänä pankkipäivänä.

JHL:n ja Heta-Liiton neuvontatoiminnassa on havaittu, että monessa kunnassa on käytäntönä maksaa henkilökohtaisten avustajien palkat kerran kuussa, vaikka työehtosopimuksen mukaiset ehdot eivät toteutuisikaan. Ongelmia on myös palkkapäivien sijoittumisessa, eli palkka saatetaan maksaa jopa yli kuukauden myöhässä. Myös vuosilomapalkka ja lomaraha maksetaan usein väärään aikaan. Työehtosopimus siis varsin pitkälle määrittää henkilökohtaisen avustajan palkan eräpäivän. Jos palkanmaksu viivästyy, syntyy työntekijälle oikeus viivästyskorkoon.

Jos palkanmaksun viivästys johtuu kunnan järjestämistä palveluista, on kunnan korvattava viivästymisestä aiheutuneet kulut. Kunnan tulee varmistua, että palkat maksetaan työehtosopimuksen mukaisesti. Tämän veloitteen on todennut myös eduskunnan apulaisoikeusasiamies ratkaisussaan (AOA Dnro 462/4/11, 26.6.2011).

Palkankorotukset

Maksetun palkan on myös oltava oikean suuruinen. Tässäkin asiassa palkanlaskennasta vastaavan tahon on syytä varmistaa, että palkka on työehtosopimuksen mukainen. Tämä koskee mm. lisiä, mutta myös palkankorotusten laskentaa.

Työehtosopimuksessa on sovittu palkankorotuksista, joiden tarkemmasta määrittelystä JHL ja Heta-Liitto ovat sopineet. Palkankorotukset ovat seuraavat:

1. Henkilökohtaisten avustajien palkkoja on korotettu 1.10.2015 alkaen 0,4 % yleiskorotuksena tuntipalkkaan.
2. Työllisyys- ja kasvusopimuksen mukainen 8 sentin yleis-

korotus tuntipalkkaan tehdään 1.4.2016 alkaen. Kuukausipalkan ylittäessä 3720,90 € maksetaan korotus prosentuaalisena siten, että palkka korottuu 0,43 %. Työehtosopimuksen mukaan kuukausipalkka ei ole mahdollinen eli lähtökohtaisesti työsuhteet sovitaan tuntipalkkaisiksi. Jos kuukausipalkasta kuitenkin on sovittu ennen Heta-Liiton jäsenyyttä, voidaan kuukausipalkka säilyttää.

Liitot neuvovat työehtosopimuksen liittyvissä asioissa

Heta-Liiton HetaHelp-palvelu

Suosittelemme, että tarvittaessa työehtosopimukseen liittyvistä asioista ollaan yhteydessä Heta-Liiton HetaHelp-palveluun. Myös kunnan työntekijät voivat soittaa HetaHelp-palveluun ja kysyä neuvoja henkilökohtaisten avustajien työsuhteisiin liittyvissä kysymyksissä. HetaHelp-palvelusta soittaja saa myös kirjallisen vastauksen sähköpostilla, joten soittaja voi helposti tarkistaa vastauksen jälkikäteen.

HetaHelp-palvelun käyttäminen vaatii käyttäjältä suostumuksen antamisen. Suostumuksen pystyy antamaan Heta-Liiton verkkosivuilla.

HetaHelp-palvelun numero on 02 4809 2401 ja palvelu on pääsääntöisesti auki arkisin klo 9.00–11.00. Tarkempi aukiolo kannattaa kuitenkin tarkistaa liiton verkkosivuilta.

HetaHelp on Raha-automaattiyhdistyksen rahoittamaa ja Heta-Liiton toteuttamaa toimintaa.

JHL:n neuvontapalvelut

JHL:n jäsenet voivat tarvittaessa olla yhteydessä liittonsa edunvalvonnan päivystykseen.

JHL:n edunvalvonnan päivystävä palvelunumero 010 7703 311. Numeroon voi soittaa arkipäivisin klo 9.00-15.00.

Ystävällisin terveisin

Heta – Henkilökohtaisten Avustajien Työnantajien Liitto ry

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

